

РЕЦЕНЗИЯ

на проф.д-р Симеон Георгиев Стойнов, д.м.н. Началник Клиника по Гастроентерология и Пневмология при МБАЛ „Токуда Болница“ София на дисертационния труд „Клинична стойност на ендосонографията при диагностиката и стадирането на ректалния карцином“ на д-р Таня Николова Кирилова- Кръстева, завеждащ Гастроентерологично отделение към Първа клиника по хирургия , УМБАЛ „Св.Марина“ гр.Варна, докторант на самостоятелна подготовка, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт; професионално направление 7.1.Медицина и научна специалност “Гастроентерология“

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд, обсъден и предоставен за официална защита на катедрен съвет на Катедрата по Вътрешни болести, УНС по Гастроентерология, Хепатология и хранене при факултета по Медицина при МУ “Проф.д-р Параскев Стоянов“ - Варна съдържа 131 стандартни страници, 63 фигури и 35 таблици. Структуриран е по обичайния начин за този тип дисертационни разработки - Въведение, Литературен обзор, Цел, Задачи, Материал, Методи, Резултати, Обсъждане, Изводи, Примери, Библиография.

Считам , че обемът на литературния обзор е доста голям, заема около 50% от цялата дисертация.

Независимо от това литературният обзор е особено ценен, тъй като в него е представено много компетентно пълна съвременна информация, както за ректалния карцином, така и за неговата диагностика и предоперативно стадиране. Убеждава ни за безспорната актуалност и значимост на дисертационния труд, тъй като е посветен на едно заболяване с голяма социално и здравна значимост- с висока честота, рецидиви и смъртност.

Задълбочено са разгледани неговата канцерогенеза, епидемиология , както в световен мащаб, така и за нашата страна, клиничното му протичане, риска от рецидиви. Подчертано е значението на своевременното му диагностициране, както и предоперативно стадиране, което спомага за изграждане на най-правилна хирургична и химиотерапевтична стратегия и подобряване на прогнозата.

Поради това в обзора особено внимание е отделено на възможностите на използваните диагностични методи за осъществяването на тази изключително важна предоперативна задача на клинициста

гастроентеролог. Правилно акцента е върху тези, които са използвани от дисертанта за изпълнението на целта и задачите на дисертационния труд – ендоректалната ултрасонография (ЕРУС), двуизмерната ендоректална ултрасонография (2Д-ЕРУС), триизмерната ендоректална ултрасонография (3Д-ЕРУС), контрастно усилената ултрасонография (КУ-ЕРУС). Посочени са затрудненията на ЕРУС за оценка на туморния отговор след след неоадювантна химиотерапия преди хирургичната интервенция. Представени са задачите на патоморфологичното изследване за диагностицирането и стадирането на ректалния карцином.

Считам, че литературния обзор би могъл да бъде съкратен без да пострада неговото качество за сметка на съкращаване на доста подробното описание на канцерогенезата, епидемиологията, които не са обект на проучването на дисертанта, а само потвърждават актуалността и значимостта на труда. Би могло да се съкрати и описанието – апаратура, начин на извършване на някои от диагностичните методи, които не се извършват от дисертанта и резултатите от тях не се съпоставят с тези получени от методите използвани от дисертанта- напр. патоморфологичното изследване.

Целта и задачите са ясно и точно формулирани и логично произтичат от данните на литературния обзор.

Направен е компетентен и пълен анализ на проучените болни, при които клиничната картина е обичайната за това заболяване.

На всички болни е извършено ФКС, ЕРУС (2Д, 3Д - ЕРУС). Малък и недостатъчен за изводи е броя – 7 на пациентите на които е осъществена КУ-ЕРУС. За локалното стадиране е използвана TNu класификацията, като дисертанта използва нейния ехографски вариант с „u“ пред T и N (uT, uN), когато са налице.

Подробно са описани използваната апаратура и начин на извършване. Много добре са онагледени с фигури визуализираните образи. С компетентно описание на образа към всяка една фигура. Таблиците са прегледни и информацията в тях лесно се възприема.

Независимо от малкия брой изследвани болни липсва онагледяване на образа от КУ-ЕРУС. МРТ е осъществена при 15 болни, главно при ниско разположение на тумора с потенциално обхващане на сфинктерния апарат. КТ е направено на 45 болни.

Правилно е осъществено съпоставяне на резултатите на изброените диагностични методи, тъй като те са обичайно използваните при ректален карцином и така най-добре ще се изпълнят целта и задачите – възможностите на ЕРУС при диагностиката стадирането на ректалния карцином.

Задълбочено са представени резултатите от всеки един метод за информацията, която дават, за правилно подбраните основни, значими за диагностиката и стадирането на ректалния карцином показатели на заболяването – T и N, инфилтрация на сфинктера, определяне на циркуферентната резекционна линия, циркуферентната инвазия, лонгитудиналната инвазия.

Използваните статистически методи, с изчислените сензитивност и специфичният за всеки един използван метод гарантират достоверността на получените резултати, обединени в табл.34 и 35. Установява се, че МРТ и ЕРУС показват най-високи (добри) резултати по отношение информацията, която дават при изследваните показатели с предимство на ЕРУС пред МРТ при оценката на T1 и T2, докато МРТ е по-точен метод при T3 и T4 тумори.

Получените резултати утвърждават 3Д- ЕРУС като даващ по-добри резултати от 2Д-ЕРУС по всички анализирани показатели, с високи специфичност и чувствителност и диагностична точност при стадирането на ректалния карцином .

Независимо от малкия брой изследвани болни, дисертантката е пионер в използването на КУ-ЕРУС и получените от нея резултати с този метод показват, че той е ценно допълнение към 3Д-ЕРУС, специално по отношение визуализацията на границите на тумора и откриването на мезоректалните лимфни възли.

Обсъждането е направено компетентно, критично и обективно се анализират получените резултати. Съпоставят се с литературните данни. За чест на дисертантката получените от нея резултати са съпоставими с тези от авторитетни литературни източници. Като пропуск отбелязвам, че в обсъждането липсва съответната номерация от библиографията на цитирания литературен източник.

Библиографията включва 219 литературни източници- 38 български и 181 чуждестранни . Включва съвременни източници, по-голямата част от тях през последните 5-10 години. Липсват някои български автори, проучвали обсъжданите в дисертацията проблеми- напр. двете дисертации на проф. Танкова.

Представен е списък с 5 публикации, свързани с дисертационния труд, една от тях с импакт фактор – 0,305.

Приемем направените изводи, като обективно отразяващи получените резултати.

Изведени са 4 приноса. Приемам приноси 1 и 2 , утвърждаващи 3Д-ЕРУС и uT и uN независимо, че те се използват рутинно от години от два колектива в страната, тъй като те са резултат от сериозно клинично

проучване, осъществени от компетентен специалист и утвърждаващи ги като най-добрите за диагностиката и предоперативното стадиране на ректалния карцином, но все още не използвани рационално в страната ни. Не приемам принос № 3(собствен алгоритъм) , тъй като още в консенсуса за колоректалния карцином през 2010 г. е посочено като „първа стъпка в диагнозата ФКС – Ендоскопска (ендолуменна) сонография – стадиране-забележка- задължително изследване по международните препоръки, у нас – при налична апаратура и опитен екип“.

Приемам принос № 4 независимо от малкия брой болни изследвани с КУ-ЕРУС , поради пионерския характер на това проучване, което ще допринесе за бъдещото му по-широко приложение. Приетите приноси са с изцяло приложно значение. Авторефератът изцяло отразява съдържанието на дисертацията.

Д-р Кирилова –Кръстева е завършила медицина във ВМИ- Варна. Работи като завеждащ „Гастроентерологично отделение“ към Първа клиника по хирургия – УМБАЛ „Св.Марина“-Варна. Притежава специалност по Вътрешни болести и Гастроентерология. Била е на специализация по ендоректална ехография в Италия и Швеция. Притежава сертификати за горна и долна ендоскопия, за абдоминална ехография. Владее английски, руски, френски, испански и гръцки езици.

В заключение рецензията на дисертационен труд е посветен на ректалния карцином, заболяване с голямо здравно и социално значение. Компетентно са анализирани възможностите на различните диагностични методи за неговото диагностициране и предоперативно стадиране. С това авторката допринася за утвърждаване на най-правилния подход за постигане на тази цел. Д-р Кирилова-Кръстева се представя като компетентен клиницист, отлично владеещ използваните от нея ендоскопски методи.

Поради всичко посочено по-горе, считам че рецензията от мен дисертационен труд „Клинична стойност на ендосонографията при диагностиката и стадирането на ректалния карцином“ отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ научна специалност „гастроентерология“ на д-р Таня Николова Кирилова-Кръстева и предлагам членовете на уважаемото жури да гласуват положително .

14.02.2014г.

гр.София

проф.д-р Симеон Стойнов д.м.н.